

at der kun bliver Tilfredshed med Lovforslaget." Men det er sandsynligt, at der vil blive Misforhold, thi det er Erfarings Vidnesbyrd, at de, der have Privilegier, i Almindelighed ikke med det Gode give Slip derpaa; Tilfredsheden og Uroen er da deres Skyld, som uberettiget holde fast paa Privilegierne. Den ærede Minister har Ret; de $\frac{1}{3}$ kunde virkelig vælge Mindretallet, naar de rigtig sloge sig sammen og mødte talrig; men det er ganske vist en lidet misindelsesværdig Stilling for disse $\frac{1}{3}$, at de, naar de rigtig paste paa og frigjøre sig for den Indflydelse, som den ene Femtedel kan udøve paa dem, paa Grund af den Forbindelse, de i mange Retninger staa i til dem, kunne sætte et magtesløst Mindretal igjennem. Det forekommer mig, at det saa tidt er gjentaget, at man ikke skal betro en enkelt Klasse Magten over de andre; men at Alle skulle være med til at raade. Men er det saa ikke noget Besyndeligt at betone, at de dog virkelig have nogen Ret, disse $\frac{1}{3}$ — det bliver snarere $\frac{2}{3}$ — naar de kunne sætte et Mindretal igjennem? Nei, den ærede Minister har Ret; vi skulle ikke lægge Vægt paa Tallene, det sagde den ærede Minister. Men er det dog ikke netop Stat paa Lønder og Skjæpper og Tjerdingkar Hartkorn, som den ærede Minister vil lægge Vægten paa, er det ikke derpaa, den nuværende Ordning er baseret? Her er netop Tal, Hartkorn, Stat og Mønt. Nei, vi ville ikke lægge Vægt paa Tallene, som den nuværende Ordning, men paa Mennesker, det er en ganske anderledes Faktor at regne med; vi ville uden Bønsyn til Tal i Hartkorn og Tal i Penge have stillet Mennesker op imod Mennesker eller ved Siden af Mennesker og lade dem, der leve daglig sammen, følges ad hen til en saadan Virksomhed; thi det er vist, ikke blot naar der er Trang, men ogsaa naar der med Grund Klages over Mangel paa Interesse og Udvikling i flere Henseender i Kommunerne, at det er begrundet i de Forhold, som disse færegne Klassevalg fremkalde, hvilket blev skildret af det ærede Medlem fra Langeland. De, der vælges af den ene Del, føle sig ofte særlig talbede til at varetage dennes særlige Interesse, og de Andre føle sig, som om de staa paa den anden Side; derimod, naar Valgene til Sogneraadet udgik af almindelige Valg, stode Alle paa et mere almindeligt Stade. Den kommunale Frihed er nu bunden, siger den ærede Minister; ja, det indrømmer jeg, men den skal løses for at gjøre sin behørig Nytte. Jeg har saa ofte under disse Forhandlinger hørt henkastet den Bemærkning, at det var dem, der ikke eiede Noget. Hvem er det da egentlig, der ikke eier Noget? Det er den mest materialistiske Betragtning, der vel kan fremføres, at man saaledes strax vil dele Folket i dem, der ikke eie Noget, og dem, der eie Noget. Naar de ere Borgere i et Land, for hvilket de have rovet Liv og Blod,

eller for hvilket de maasse som ældre Mænd have maattet offre dem, som de have sat deres Alderdomstrøft til, skulle de saa ikke have Ret til at have Del i Valgene til Kommuneraadene? (Udbrydelse af N. Andersen.) Ja, det er ikke til at le af, thi jeg mener det alvorlig. Jeg mener, at en fattig Husmand er maasse netop bleven saa fattig, at han kun kan svare en ringe Stat, der ved, at man har udfiret hans 4 Sønner, af hvilke nogle ere faldne paa Balpladsen, og andre ere blevne saarede, medens Gaardmanden har betalt sine Sønner fri. Jeg siger, at en saadan Mand, som er kommen i denne Stilling efter at have offret det Bedste, han eier for Fædrelandet, skal man ikke komme og haane og sige til: "Du eier Intet; Dig ville vi ikke have med til at vælge Sogneraadet." Nei, en Saadan er en brav og retskaffen dansk Mand, og det skal han vedblive at være, om han endogaa vedbliver at betale aldrig saa Lidt til Kommunen. Han eier Meget, naar han føler sit eget Menneskeværd og elsker sit Fædreland, og det kan han ikke ligesaa godt som Nogen af os.

Svar: Jeg skal kun gjøre nogle faa Bemærkninger til de Udtalelser, vi nu hørte af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg). Jeg skal ikke negte, at disse Udtalelser overraskede mig lidt, og jeg veed egentlig ikke, hvor de hørte hjemme; kun veed jeg, at det ærede Medlem ved den sædvanlige Skjæphest, som han rider ved alle mulige Forslag, det være sig enten til Lov eller til Kommunallov, nemlig Stillingsvæsenet. Skjøndt det ærede Medlem før har glædet sig overordentlig ved at have faaet skaffet Stillingsvæsenet ud af Loven, talte han ikke desto mindre i dette Dieblit over Borde og Bænke om Stillingsvæsenet; hvorvidt det hænger sammen med den Lov, som vi her forhandle, skal jeg henstille til det ærede Thing. Jeg gjør denne Bemærkning, fordi det er kuriøst, at jeg har været den Skive, han har sigtet paa i sin Gallopering imod Stillingsvæsenet. — Det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgfreds (N. Andersen) omtalte, at et æret Medlem — saa vidt jeg veed, det ærede Medlem for Svendborg Amts 1ste Valgfreds (Lange) — havde fremhævet et eneste Tilfælde, hvori Kommunens Behoere havde klaget til Amtet, og han spurgte mig da, om jeg vilde have fundet det rigtigt, at Amtet havde tvunget vedkommende Sogneraad til at anskaffe et større Lokale. Det kunde ikke falde mig ind at finde dette rigtigt, men det ærede Medlem maa vistnok til Gjengjæld give mig Ret i, at det i dette specielle Tilfælde var Ret af Sogneraadet imod Sognebeboerne, at det ikke sørgede for, at der var et tilstrækkeligt Lokale tilstede, hvori de kunde overvære Møderne.